تنش

پوتین: تحویل بمب‌های خوشه‌ای به اوکراین جرم است

بیم اروپایی‌ها از باز شدن پای بمب خوشه‌ای به خاک اوکراین

رئیس جمهور روسیه دیروز به سخنان همتای امریکایی‌اش درباره ارسال سلاح‌های خوشه‌ای به اوکراین پاسخ داد و اگرچه از چنین اقدامی انتقاد کرد اما گفت که کشورش هر زمان لازم باشد به سراغ ذخایر انواع تسلیحات خوشه‌ای خود خواهد رفت. واشنگتن و مسکو در حالی درباره استفاده از چنین سلاح‌هایی صحبت می‌کنند که اروپایی‌ها از تداوم این نمایش تسلیحاتی به بهانه جنگ اوکراین نگرانند.

با آغاز جنگ اوکراین، امریکا و روسیه در زمینه استفاده از تسلیحات هسته‌ای برای یکدیگر خط و نشان کشیدند اما کمتر از ۱۰ روز پیش، مصاحبه جو بایدن، رئیس جمهور امریکا با شبکه خبری سی.ان.ان، زنگ خطر آغاز فصل جدیدی از جنگ اوکراین را به صدا در آورد. بدون شک اگر پس از تسلیحات هسته‌ای و شیمیایی، بمب‌های خوشه‌ای، یکی از مخرب‌ترین و مرگبارترین تسلیحات ارزیابی شود، اغراق نشده است. بایدن در این گفت‌وگو به صراحت اعلام کرد که کشورش ارسال بمب‌های خوشه‌ای به اوکراین را در دستور کار قرار داده است. او مدعی شد که این تصمیم سخت برای دولت امریکا بوده اما او و کابینه‌اش در نهایت پس از مشورت با متحدان و همکاران در کنگره این تصمیم را اتخاذ کرده‌اند زیرا مهمات اوکراینی‌ها در حال اتمام است و در ضد حملات به این نوع تسلیحات نیاز دارند. دیروز ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه در اظهاراتی که واکنشی به سخنان جو بایدن بود، گفت که روسیه هنوز نیازی به استفاده از مهمات خوشه‌ای ندارد اما اگر این مهمات علیه کشورش استفاده شود، این حق را دارد که اقدامات متقابل انجام دهد. پوتین در گفت‌وگو با شبکه روسیا ۱ گفت: «امریکا قبلاً گفته بود که استفاده از مهمات خوشه‌ای جنایت جنگی است، باید با آن برخورد شود. من فکر می‌کنم این گونه باید به آن نگاه کرد. تحویل مهمات خوشه‌ای امریکا به اوکراین جرم است. رژیم کی‌یف این کار را به دلیل کمبود مهمات انجام می‌دهد.» رئیس جمهور روسیه تأکید کرد: «روسیه دارای ذخایر کافی از انواع مهمات خوشه‌ای است. روسیه هنوز نیازی به استفاده از مهمات خوشه‌ای نداشته، اما اگر این نوع تسلیحات علیه نیروهای این کشور استفاده شود، مسکو حق دارد اقدامات متقابل انجام دهد. تا به حال این کار را نکرده‌ایم، استفاده نکرده‌ایم و چنین نیازی نداشته‌ایم، با وجود کمبود مهمات در یک دوره زمانی مشخص، اما این کار را نکردیم.»

■ نگرش منفی اروپایی‌ها به ارسال تسلیحات

الکسی آرستوویچ، مشاور سابق ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهوری اوکراین معتقد است که شانس بازپس‌گیری شبه‌جزیره کریمه با حمله نظامی پایین است. او در این مورد گفت: «هزینه این اقدام چیست؟ از بین رفتن ۲۰۰ هزار سرباز اوکراینی!؟ اقتصاد اوکراین هم به کلی نابود خواهد شد.» این نگاه که معطوف به بی‌فایده بودن ادامه جنگ برای طرف اوکراینی است، در میان کشورهای اروپایی هم خریدار دارد. در واقع اروپایی‌ها که اگر دامنه جنگ گسترش یابد در خط مقدم جنگ قرار دارند، نگاه چندان مثبتی به روند کنونی از جمله ورود تجهیزات نظامی ندارند. نشریه فایننشال تایمز با استناد به بررسی مرکز تحقیقاتی پیو و مطالعات یوروبارومتر گزارش داد که ساکنان تعدادی از کشورهای اروپایی در مورد ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین و ارسال تسلیحات به اوکراین تردید دارند. در این گزارش تحت عنوان «تردید بر سر حمایت از اوکراین» با استناد به نظرسنجی مرکز تحقیقات پیو آمده است که این بررسی نشان می‌دهد که تنها ۱۱ درصد از پاسخ‌دهندگان در مجارستان، ۲۸ درصد از شرکت‌کنندگان در نظرسنجی انجام شده در یونان و ۳۸ درصد از شرکت‌کنندگان در نظرسنجی ایتالیا گفتند که از اقدامات ولودیمیر زلنسکی در عرصه بین‌المللی اطمینان دارند. در حالی که اکثریت در مورد رهبر اوکراین تردید جدی دارند. همچنین براساس مطالعه یوروبارومتر، کمترین میزان حمایت از کی‌یف در اتریش، بلغارستان، قبرس، جمهوری چک، یونان، مجارستان و اسلواکی نشان داده شد. بیش از ۵۰ درصد از شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی در هر یک از این کشورها، به جز جمهوری چک، گفتند که مخالف حمایت مالی و نظامی از اوکراین هستند. علاوه بر این، شرکت‌کنندگان در نظرسنجی انجام شده در هفت کشور فوق‌الذکر، نگرش منفی نسبت به عضویت بالقوه اوکراین در اتحادیه اروپا نشان دادند.

■ اوکراین برای کشورهای اروپایی می‌جنگد

تونی بلر، نخست‌وزیر سابق انگلیس در برآورد از تحولات اوکراین و چشم‌اندازی که برای آینده این کشور متصور است، گفت: «اوکراین راه بسیار دشواری را در مسیر جنگ باید طی کند. این کشور بیرون از ناتو و اتحادیه اروپا دشواری‌های زیادی دارد و قطع کمک‌های امریکا برای آنها فاجعه‌بار تمام خواهد شد.» وی خاطرنشان کرد: «فکر می‌کنم دو مسئله وجود دارد. اگر مسیر مشخصی برای پیوستن به ناتو و اتحادیه اروپا پیش پای اوکراین نباشد، یافتن راهکاری برای این مناقشه بسیار دشوار خواهد بود.» او با بیان اینکه اوکراین در این جنگ نه تنها برای خود، بلکه برای دیگر کشورهای اروپایی می‌جنگد، گفت: «باید منتظر ماند و دید که بعد از پایان ضدحمله، آیا مذاکره امکانپذیر است یا نه و اگر با روی کار آمدن دونالد ترامپ، رئیس جمهور سابق امریکا در انتخابات ۲۰۲۴، حمایت واشنگتن از اوکراین قطع شود، فاجعه به بار خواهد آمد.»

دیدگاه

ترامپ: امریکا «جهنم‌دره‌ای» شده در دست «اوباش منحرف»

رئیس جمهور قبلی امریکا در یک سخنرانی انتخاباتی گفت که ایالات متحده «جهنم‌دره‌ای» است که به دست مشتی «اراذل و اوباش منحرف» هدایت می‌شود.

به گزارش ایسنا، به نقل از ایندیپندنت، دونالد ترامپ، در اختتامیه گردهمایی جریان راست امریکا (نقطه عطف) و در خلال تبلیغات خود برای انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ تصویر تاریکی از وضعیت کشورش ترسیم کرد و گفت که «رؤیای امریکایی» در دوره جو بایدن، رئیس جمهور کنونی امریکا از بین رفته است. ترامپ که در جمع کنشگران راست‌گرا در فلوریدا صحبت می‌کرد، گفت: «این انتخابات تعیین می‌کند که نسل شما کشوری آزاد خواهد داشت یا یک کشور فاشیست.» نامزد جمهوریخواه با انتقاد از سیاست‌های مهاجرتی دولت دموکرات جو بایدن گفت: «میلیون‌ها اجنبی وارد مرزهای ما شده‌اند، این یک تجاوز است، مثل تجاوز نظامی. حقوق و آزادی‌های ما به فنا رفته است.» وی خطاب به حاضران گفت: کشورتان در حال تبدیل به یک جهنم‌دره جهان سومی است که به دست سانسورچی‌ها، تبهکاران منحرف و اراذل و اوباش مدیریت می‌شود. رئیس جمهور قبلی امریکا قول داد در صورت پیروزی در انتخابات ۲۰۲۴ بار دیگر طرح ممنوعیت سفر اتباع برخی کشورها[ی اسلامی] به خاک امریکا را با جدیت و شدت بیشتری به مورد اجرا خواهد گذاشت. او گفت: «وقتی به قدرت برگردم، ممنوعیت سفر حتی بزرگ‌تر و بسیار قوی‌تر از قبل بازمی‌گردد. ایالات متحده به سرنوشت کشورهایی مانند فرانسه محکوم نخواهد شد.» ترامپ این اظهارات را در حالی مطرح کرد که هیئت منصفه دادگاهی در ایالت جورجیا در حال بررسی اتهام وارده به او مبنی بر تلاش برای ابطال نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰ در این ایالت است. علاوه بر این، وزارت دادگستری امریکا هم هیئت ویژه‌ای برای تحقیق درباره تلاش نزدیکان ترامپ در راستای ابطال نتیجه این انتخابات به راه انداخته است. همزمان، کوکائین کشف شده در کاخ سفید، ابعاد جدیدتری پیدا کرده است. نیکی هیلی، سفیر پیشین امریکا در سازمان ملل در دوره دونالد ترامپ اعلام کرد که سرویس‌های اطلاعاتی ایالات متحده با هدف حفاظت از هانتر بایدن، پسر رئیس جمهور این کشور منشأ واقعی کوکائین کشف شده در کاخ سفید را پنهان می‌کنند. هیلی در مصاحبه با فاکس‌نیوز افزود: نگویید که دوربینی آنجا نیست. مطمئناً آنجا دوربین وجود دارد و من کاملاً معتقدم که این سرپوش گذاشتن‌ها برای حفاظت از هانتر یا افراد بسیار نزدیک به رئیس جمهور است و آنها نمی‌خواهند بگویند. گفتنی است، یک مأمور سرویس مخفی در تاریخ ۲ ژوئیه (۱۱ تیر) نزدیک به یک گرم کوکائین در یک قفسه انبار در ورودی یکی از اتاق‌های کاخ سفید پیدا کرد.

صهیونیست‌های معترض به کابینه تندرو نتانیاهو هشدار دادند

سه‌شنبه «روز قیامت» در اسرائیل

گزارش یک

تصویب لایحه اصلاح سیستم قضایی اسرائیل، موج جدیدی از اعتراضات علیه کابینه به راه انداخته است. دهها هزار نفر صهیونیست برای بیست و هشتمین هفته متوالی با حضور در خیابان‌ها مخالفت خود را با طرح‌های جنجالی تندروها اعلام کردند. رهبران مخالف با بیان اینکه از مواضع خود عقب‌نشینی نخواهند کرد کابینه را تهدید کردند که روز سه‌شنبه منتظر روز قیامت باشند که در آن بزرگ‌ترین اعتراضات در سرزمین‌های اشغالی قرار است برگزار شود.

به گزارش «جوان»، درحالی که بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی مدعی است که لایحه اصلاح سیستم قضایی به معنای تضعیف دیوان عالی و عملکرد قضات نیست اما این لفاظی نتوانسته مخالفان را از کف خیابان جمع کند. هرچند روند اعتراضات در هفته‌های اخیر تا حدی کاهش یافته بود اما پس از تصویب این لایحه موج جدیدی از اعتراضات سراسر سرزمین‌های اشغالی را فرا گرفته است. در تازه‌ترین اقدام، طبق روال هفتگی دهها هزار نفر شنبه شب به خیابان‌ها آمدند تا مخالفت خود را با طرح‌های نتانیاهو و دوستان تندرو آن اعلام کنند. روزنامه هاآرتص در گزارشی از این اعتراضات نوشت که دهها هزار نفر در خیابان کاپلان در تل‌آویو گردهم آمدند و علیه نتانیاهو و سیاست‌هایش شعار دادند.

اعتراضات ضد کابینه در تل‌آویو با دخالت نیروهای پلیس به خشونت کشیده شد. دانی حالوتس، رئیس سابق ستاد ارتش اسرائیل در سخنانی در جمع تظاهرات‌کنندگان به نتانیاهو هشدار داد، هرگز سعی نکن وفاداری خلبانان را بیازمایی.

در شهر قدس هم صدها نفر از معترضان میدان پاریس را بسته و ترافیک سنگینی در این منطقه به وجود آورده بودند. همچنین، چند بزرگراه دیگر در سایر مناطق فلسطین اشغالی به دست معترضان بسته شده و باعث به وجود آمدن ترافیک سنگینی شد.

روزنامه یدیعوت آحارانوت در گزارشی با اشاره اعتراضات شنبه شب پیش‌بینی کرد که هفته پیش رو هفته بسیار بغرنجی برای اسرائیل خواهد بود. پایگاه خبری واللا شمار معترضان را در خیابان کابالان تل‌آویو بیش از ۱۹۰ هزار نفر اعلام و تأکید کرد شمار معترضان در شهرها و مناطق دیگر از مرز ۲۰۰ هزار نفر گذشته است.

در این اعتراضات تعدادی از مقامات سابق اسرائیل حضور داشتند. یائیر لاپید، رهبر اپوزیسیون اسرائیل در جمع تظاهرات‌کنندگان اعلام کرد: «ما کابینه‌ای غیرمعقول داریم.» پروفسور شکما بریسلر یکی از رهبران اعتراضات علیه برنامه‌های نتانیاهو هم در جمع تظاهرکنندگان در تل‌آویو گفت: «اگر کابینه نتانیاهو همچنان به دنبال پیشبرد برنامه‌های خود باشد، روز سه‌شنبه آینده بزرگ‌ترین حضور اعتراضی را برگزار خواهیم کرد.» به گفته وی، ۱۰ روز پیش رو، مهم‌ترین روزهای تاریخ اسرائیل خواهند بود. معترضان همچنین تأکید کردند، روز سه‌شنبه آینده روز قیامت اسرائیل خواهد بود.

■ تداوم اعتراض تا فلج‌سازی

هاآرتص گزارش داد که معترضان صهیونیست در اراضی اشغالی قصد دارند دایره اعتراضات خود را به مرحله فلج کردن رژیم صهیونیستی سوق دهند تا شاید، فشارها بر کابینه این رژیم افزایش پیدا کرده و از طرح جنجالی خود عقب‌نشینی کند. روزنامه هاآرتص گزارش داد که براساس طرح و برنامه معترضان، تعداد بیشتری از نظامیان ذخیره در ارتش رژیم صهیونیستی، از خدمت سرپیچی خواهند کرد. همچنین بر شرکت‌های بزرگ و نهادهای کارگری برای اعتصاب علیه لایحه اصلاحات قضایی که قرار است مرحله دوم آن طی روزهای آتی در پارلمان رژیم صهیونیستی به تصویب برسد، اعمال فشار خواهد شد. سازمان‌دهندگان اعتراضات در اراضی اشغالی، قصد دارند از روز سه‌شنبه تا روز دوشنبه هفته بعد، فعالیت‌های خود را گسترش دهند، چرا که در این بازه زمانی، ممکن است بخش دوم و سوم لایحه مذکور در پارلمان رأی آورد.

همچنین قرار است یک نشست میان سازمان‌دهندگان اعتراضات با فعالان اقتصادی برجسته، برای بررسی موضوع اعتصاب برگزار شود. آنها پیش‌بینی کرده‌اند که روزهای آتی، فشارها بر شرکت‌ها و نهادهای مختلف برای آغاز یک اعتصاب گسترده و فراگیر افزایش پیدا کند. معترضان در شش ماه گذشته بارها اعلام کرده‌اند که اگر تندروهای کابینه از طرح‌های خود عقب‌نشینی نکنند، به اعتراضات خود ادامه خواهند داد. رهبران مخالف پیش‌تر گفته بودند که اگر نتانیاهو به اجرای برنامه‌های خود اصرار ورزد تظاهرات میلیونی برگزار خواهند کرد و شاید این وعده در روز سه‌شنبه که روز قیامت نامگذاری شده است، محقق شود.

سه‌شنبه گذشته هم که به «روز فلج» نامگذاری شد، بلافاصله پس از تصویب اولین قرائت از لایحه اصلاح ساختار قضایی، صدها هزار نفر، به خیابان‌ها آمدند. باتوجه به اینکه تندروها حاضر نیستند از طرح‌های خود عقب‌نشینی کنند، اعتراضات گسترده هم ادامه خواهد داشت و این مسئله می‌تواند شکاف‌های درون صهیونیستی را تشدید کند. در ماه‌های اخیر اعتراضات بیش از ۴۰ میلیارد دلار به اقتصاد اسرائیل ضربه زده است و ادامه این وضعیت کابینه نتانیاهو را در شرایط بدی قرار خواهد داد.

■ نافرمانی مدنی در ارتش

همزمان با افزایش دامنه اعتراضات مردمی در ارتش اسرائیل هم تمرد و نافرمانی از دستورات کابینه رو به فزونی است. در اعتراض به طرح قضایی نتانیاهو ۱۵۰ افسر و ۲۰ خلبان از روز یک‌شنبه از انجام خدمت نظامی خودداری کردند. معترضان تأکید کردند که لحظه تعیین تکلیف فرا رسیده و از اتحادیه کارگران و مؤسسات و نهادهای اقتصادی می‌خواهیم که اعتصاب عمومی اعلام کنند و به اعتراضات بپیوندند. در ماه‌های اخیر هزاران نفر از سربازان و افسران ارتش در واکنش به سیاست‌های نتانیاهو، پست خود را ترک کرده‌اند و این مسئله نگرانی مقامات تل‌آویو را در پی داشته است.

مقامات رژیم صهیونیستی با ابراز نگرانی از تشدید تمرد و طغیان در ارتش این رژیم، یک عملیات روانی برای مهار این پدیده به راه انداخته‌اند و این روزها مدام از نبوغ و ابتکار عمل سیدحسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله و احتمال انجام عملیات پیش‌دستانه این جنبش سخن می‌گویند. مقامات امنیتی تل‌آویو سعی دارند با تهدید خواندن حزب‌الله و افزایش توانمندی‌های آن، اینگونه وانمود کنند که اگر ارتش اسرائیل ضعیف‌تر شود، فضا برای حملات حزب‌الله به سرزمین‌های اشغالی هم هموار خواهد شد اما صهیونیست‌ها دیگر گوش‌شان به این لفاظی‌ها بدهکار نیست. شکاف در بدنه ارتش به‌قدری افزایش یافته است که برخی مقامات اسرائیلی از احتمال وقوع جنگ داخلی سخن می‌گویند و نسبت به این مسئله هشدار داده‌اند. اسحاق هرتزوگ، رئیس رژیم صهیونیستی در ماه‌های اخیر بارها به این مسئله اعتراف کرده که تداوم شکاف‌های داخلی سبب می‌شود این رژیم از درون فروپاشیده و صهیونیست‌ها جشن هشتادسالگی خود را نبینند.

خبر

واهمه صهیونیست‌ها از افزایش نفوذ ایران در آفریقا

رئیس سابق شورای امنیت داخلی رژیم اشغالگر قدس با اشاره به سفر اخیر رئیس جمهور ایران به آفریقا ضمن هشدار درباره افزایش نفوذ تهران در این قاره، آن را زمینه‌ساز کاهش اثرات تحریم‌های امریکا بر ایران دانست.

مئیر بن شابات در روزنامه اسرائیل‌هیوم به سفر اخیر ابراهیم رئیسی به سه کشور آفریقایی پرداخت و ضمن ابراز نگرانی از گسترش نفوذ تهران در این قاره نوشت: «ایران پس از برقراری دوباره روابط با عربستان سعودی و امارات و تقویت شراکت راهبردی خود با روسیه، سیاست خود را در جای دیگری دنبال می‌کند و آن قاره آفریقاست که محافل سیاسی و امنیتی اسرائیل با دقت این مسئله را رصد می‌کنند.» به نوشته مئیر بن شابات، ارزیابی اسرائیلی‌ها از نفوذ ایران در قاره آفریقا این است که تهران درصدد کاهش تأثیر تحریم‌های امریکا علیه خود است و می‌خواهد گزینه‌های جدیدی برای بهبود وضع اقتصادی خود داشته باشد. از طرفی، ایران در حال تلاش برای خدمت به هدف راهبردی گسترده‌تری است که همان تأثیرگذاری بر پی‌ریزی نظام جهانی جدید و ایجاد نظام چندقطبی است که بتواند توازن ایجاد کرده و نفوذ امریکا و غرب را کاهش دهد که خود این مسئله چالش‌های امنیتی و راهبردی زیادی برای اسرائیل خواهد داشت.

گزارش ۲

تحلیل المانیتور

غرب موضوع هسته‌ای ایران را عادی‌سازی نخواهد کرد

پایگاه خبری المانیتور با بررسی تحولات اخیر در زمینه احیای توافق هسته‌ای ادعا کرد که تعلیق رابرت مالی از سمت نمایندگی ویژه امریکا در امور ایران، با آغاز یک فصل مذاکراتی جدید میان ایران و امریکا بوده و به‌رغم پیش‌بینی برجام برای عادی‌سازی پرونده هسته‌ای ایران، تلویحاً گفته که غرب پرونده هسته‌ای ایران را عادی‌سازی نخواهد کرد.

مقدمه توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ بین ایران و قدرت‌های جهانی موسوم به ۱+۵ پیش‌بینی کرده بود که اجرای کامل این توافق، «موجب حصول اطمینان از ماهیت صرفاً صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ایران» شده و در نهایت، «با برنامه هسته‌ای ایران همچون برنامه هر دولت دیگر غیردارنده سلاح‌های هسته‌ای عضو معاهده عدم‌اشاعه رفتار خواهد شد.» معنای ضمنی مقدمه برجام این بود که اجرای کامل برجام ظرف هشت الی ۱۵ سال منجر به عادی‌سازی برنامه هسته‌ای ایران خواهد شد. هرچند خروج ترامپ از برجام در مه ۲۰۱۸ و بازنگشتن دولت بایدن به این توافق بعد از ۳۱ ماه، نشانه‌ای جدی از قصد امریکا برای عادی نکردن پرونده ایران داشت، ولی باقی ماندن اروپاییان در این توافق، دریچه‌ای کوچک را در این زمینه حفظ کرده بود. حالا اما، زمزمه‌هایی جدی وجود دارد که نشان می‌دهد اروپاییان نیز حاضر نیستند بعد از هشت سال اجرای برجام، با برنامه هسته‌ای ایران «همچون برنامه هر دولت دیگر غیردارنده سلاح‌های هسته‌ای عضو معاهده عدم‌اشاعه رفتار» کنند. پس از آنکه رویترز اوایل تیرماه در گزارشی اختصاصی به نقل از منابع دیپلماتیک نوشت که اتحادیه اروپا به مقام‌های ایرانی اطلاع داده که بنا دارد تحریم‌های برنامه موشک بالستیک ایران را که پاییز (اکتبر) به پایان می‌رسد، پابرجا نگه دارد، حالا المانیتور هم در گزارشی تحلیلی، گزارش رویترز را تأیید کرده است. المانیتور نوشته که سیاست امریکا در قبال ایران در ماه‌های اخیر تغییر کرده است که همزمان با شرایط پیش آمده برای رابرت مالی نماینده امریکا در امور ایران بوده است. المانیتور از فصلی جدید در مذاکرات هسته‌ای ایران صحبت کرده که این فصل جدید مذاکراتی به طور کلی دربرگیرنده «تفاهم» ایران و امریکا درباره چیزی غیر از یک «توافق» برای اجتناب از بازبینی کنگره است و طبق گفته‌ها، شامل نظارت بیشتر بر برنامه هسته‌ای ایران و محدودیت‌های بیشتر علیه غنی‌سازی اورانیوم توسط آن و همکاری بیشتر با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی خواهد بود که در ازای آن، لغو برخی تحریم‌ها و آزادی شهروندان امریکایی در ایران انجام خواهد شد.

در گزارش المانیتور با اشاره به نزدیک شدن پایان تاریخ ممنوعیت سازمان ملل در زمینه تحقیق، توسعه و تولیدات موشک‌های بالستیک و واردات و صادرات فناوری‌های موشکی و پهپادی توسط ایران در اکتبر ۲۰۲۳ و موضوع به تصویب رساندن اجرای «پروتکل الحاقی» در مجلس شورای اسلامی ایران که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را قادر می‌سازد بازرسی سرزده‌تری از برنامه هسته‌ای ایران به عمل بیاورد، پیش‌بینی شده است: «هیچ یک از این اتفاق‌ها نخواهد افتاد، حداقل نه به شکلی که تصور آن وجود دارد.» المانیتور در گزارش خود به گزارش رویترز نیز اشاره کرده که طبق آن، اتحادیه اروپا به ایران گفته است که تحریم‌های موشکی را علیه آن حفظ خواهد کرد. علاوه بر این به نوشته المانیتور رهبر عالی ایران اخیراً بیان کرده که همکاری ایران با آژانس نمی‌تواند از توافق‌های پادمانی که برای تمامی اعضای ان‌پی‌تی الزامی است، فراتر برود.

به نوشته المانیتور، مسئله اینجاست که آیا امریکا و متحدان غربی آن در اکتبر به دلیل عرضه فناوری پهپادی به روسیه برای استفاده در جنگ اوکراین - ادعایی که از سوی ایران رد شده است - با ایران مقابله خواهند کرد یا نه. در این گزارش همچنین آمده است: استفان رادمیکر، دستیار پیشین وزیر امور خارجه امریکا پیشنهاد کرده است که امریکا می‌تواند با تشویق انگلیس، فرانسه و آلمان که از اعضای برجام هستند، مکانیسم ماشه را فعال کند که یکی از موارد مقرر در برجام است و نه تنها تحریم‌های موشکی، بلکه تمامی تحریم‌ها را علیه ایران باز می‌گرداند. اتحادیه اروپا تاکنون با ایده فعال کردن مکانیسم ماشه موافقت نکرده است، مگر زمانی که ایران تولیدات اورانیوم غنی‌شده خود را تا ۹۰ درصد که سطح تسلیحاتی است، افزایش دهد.

نگاه

دکتر محسن محمدی‌الموتی

مواظب «توازن سیاست خارجی» در دوره گذار باشیم

مقام معظم رهبری، همواره بر استحکام‌بخشی به ساخت درونی قدرت، به عنوان مقوله‌ای حیاتی و بنیادین برای تداوم پیشرفت نظام جمهوری اسلامی ایران در موقعیت تحریم‌ها و تهدیدهای استکبار جهانی تأکید ویژه داشته‌اند. در نگاه رهبر معظم انقلاب مفهوم ساخت درونی قدرت، بیشتر معطوف به طراحی و استقرار مؤلفه‌هایی است که ضمن نادیده نگرفتن امکانات بیرونی، به تقویت، ثبات و مانایی قدرت ملی از طریق بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی می‌انجامد. به تعبیر معظم له «.. نگاه‌مان به بیرون نباشد. این توصیه ماست. این معنایش این نیست که از امکاناتی که در بیرون هست، استفاده نکنیم. این دو حرف باهم اشتباه نشود. امیدمان را به بیرون از ظرفیت داخلی کشور ندوزیم... نمی گوییم از اینها استفاده نکنید اما می گوییم اطمینان نکنید، اعتماد نکنید، چشم به آنجا ندوزید، چشم به داخل بدوزید.»

در شرایط کنونی که ما با متغیر جدیدی به نام دوران گذار نظم بین‌المللی مواجه هستیم، توجه به این توصیه مهم از اهمیت دوچندانی برخوردار خواهد بود. مناسبات حاکم بر روابط کشورها در نظام بین‌الملل در حال گذار، به گونه‌ای ماهوی تغییر کرده و کنشگران عرصه بین‌المللی در حال بازتعریف از جایگاه و نقش خود در این فرآیند هستند. فضای پرآشوب بین‌المللی، عدم ساختارمندی، وجود توأمان و گسترده مناقشه و همکاری، ائتلاف‌های موقت موضوع‌محور و پایان دوره اتحادهای دائمی از ویژگی‌های دوران گذار نظم بین‌الملل به حساب می‌آیند.

چنین فضایی می‌تواند در عین دارا بودن چالش‌هایی برای منافع ملی کشورها، دستیابی به نقش‌های نوین را برای قدرت‌های نوظهور منطقه‌ای از جمله ایران بیش از پیش تسهیل کند. با توجه به منطق ضد نظام سلطه انقلاب اسلامی و تلاش در جهت نقد و به چالش کشیدن نظم تک‌قطبی امریکامحور، همگرایی مشهودی میان اهداف برخی قدرت‌های نوظهور و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران وجود دارد و این مسئله می‌تواند از اهمیت بسیاری در تأمین منافع دوجانبه این بازیگران و همچنین تغییر آرایش قدرت در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی و تحول در ساختار آنها برخوردار باشد.

در عین حال ممکن است تصور برخی این باشد که انتقال قدرت از غرب به شرق، تحولی است که در همه ابعاد و عرصه‌ها به نفع جمهوری اسلامی ایران رقم می‌خورد. در حالی که باید توجه داشت در دوره گذار نظم بین‌الملل و حداقل قبل از تثبیت آن، هیچ بازیگری تضمین نخواهد داد که ائتلافش پایدار خواهد بود. به عبارت دیگر در سیاست بین‌الملل همچنان این اصل حاکم است که کشورها دوستان دائمی و دشمنان دائمی ندارند، بلکه منافع دائمی دارند و الگوی رفتاری مبتنی بر خوب و بد بودن این کشور یا آن کشور دقیق نیست.

به عنوان نمونه ترکیه در عین عضویت در ناتو بعد از جنگ اوکراین روابط خود را با روسیه افزایش می‌دهد یا به‌رغم تقاضای چندین ساله برای عضویت در اتحادیه اروپا درخواست عضویت در شانگهای و بریکس را می‌دهد. هندوستان به عنوان متحد امریکا در مهار چین، بزرگ‌ترین خریدار تسلیحات و نفت و گاز از روسیه می‌شود. کشورهای شورای همکاری خلیج فارس نیز در جهت به حداکثر رساندن منافع در دوران گذار و همچنین با هدف متنوع ساختن روابط خود در کنار حفظ رابطه با امریکا و غرب، به گسترش روابط سیاسی، اقتصادی، علمی و نظامی با روسیه و چین می‌پردازند. همچنین از فضای جدید دوره گذر بین‌المللی استفاده کرده تا قدرت‌های روسیه و چین را هرچه بیشتر درگیر ترتیبات سیاسی و امنیتی منطقه کنند و با این کار موانعی پیش روی فعالیت گروه‌های طرفدار ایران در منطقه قرار دهند و در نهایت مسئله‌ای چون جزایر سه‌گانه را که پیش‌تر محل اختلاف ایران و امارات و سایر کشورهای عضو شورای همکاری خلیج‌فارس بوده با ورود چین و روسیه از یک موضوع منطقه‌ای به موضوعی میان قدرت‌های بزرگ با تهران و امارات تبدیل کنند. روسیه نیز پس از خروج نسبی امریکا از منطقه و به جهت حل مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ اوکراین در عین همکاری همه‌جانبه با ایران تلاش می‌کند با اتخاذ چنین مواضعی رضایت کشورهای منطقه را به منظور پذیرش سرمایه‌گذاری و امتیازگیری بیشتر از آنها جلب کند. چین به دیگر رقبای ایران مثل ترکیه و اسرائیل نزدیک می‌شود. به‌طور مثال در حوزه تکنولوژی و نیمه هادی‌ها، مبادلات بین چین و اسرائیل در سال‌های گذشته افزایش چشمگیری یافته است.

بنابراین در این شرایط که پویایی‌های منطقه در حد بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است، جمهوری اسلامی باید استراتژی‌های خود را با شرایط جدید و مبتنی بر اصل استحکام بخشی به ساخت درونی قدرت و توازن در سیاست خارجی انطباق دهد.

تا نقاط ضعف قدرت ملی ترمیم نشود، حتی با افول هژمونی بین‌المللی امریکا، ممکن است در قبال قدرت‌های شرقی نیز مسائلی داشته باشیم. اتفاقاتی شبیه آنچه در بیانیه مشترک چین و سپس روسیه با اعراب رخ داده، حداقل حاوی این نکته بسیار مهم است که جمهوری اسلامی ایران بیش از پیش باید به استحکام ساخت درونی قدرت و چندجانبه‌گرایی و توازن در سیاست خارجی بیندیشد و آن را مبنای عمل خود قرار دهد.

اخبار کوتاه

■ هاآرتص: ایران و امریکا توافق غیرمکتوب را آغاز کردند

یک روزنامه صهیونیستی مدعی شد که کاخ سفید اکنون به دنبال کنترل اوضاع تا یک زمان خاص، یعنی انتخابات ریاست جمهوری در نوامبر ۲۰۲۴ است و امریکا و ایران اجرای توافق غیرمکتوب خود را آغاز کردند.

بنابر گزارش روزنامه هاآرتص، آغاز اجرای توافق غیرمکتوب، نشانه‌ای از پایان بن‌بست ایران و امریکا بر سر احیای برجام است. این روزنامه اسرائیلی مدعی شد دولت بایدن از اینکه به طور رسمی آن را یک توافق مشابه توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ بنامد، امتناع می‌ورزد، زیرا پاسخ منفی جمهوریخواهان در کنگره را در پی خواهد داشت.

■ انتقاد شدید باکو از بیانیه روسیه درباره قره‌باغ

باکو از بیانیه وزارت امور خارجه روسیه درباره وضعیت قره‌باغ ناگورنو انتقاد کرد.

به گزارش تاس، وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان با انتقاد از بیانیه وزارت خارجه روسیه در مورد وضعیت قره‌باغ کوهستانی گفت که جمهوری آذربایجان در این ارتباط اعلام کرده است که بیانیه وزارت خارجه روسیه در ۱۵ ژوئن ۲۰۲۳ با اظهار نظر در مورد بیانیه سه‌جانبه و روند صلح همخوانی ندارد و این موضع‌گیری مسکو ناامیدکننده است. باکو تفسیر وزارت خارجه روسیه از تمامیت ارضی و حاکمیت جمهوری آذربایجان در زمینه به رسمیت شناختن قره‌باغ به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از جمهوری آذربایجان را غیرقابل قبول خوانده است.

■ هشدار درباره مداخلات فزاینده ترکیه در امور عراق

یک تحلیلگر مسائل سیاسی عراق درباره مداخله‌های ترکیه در امور امنیتی و سیاسی عراق پس از انتصاب مدیر سرویس اطلاعات ترکیه در سمت وزیر خارجه این کشور هشدار داد.

هیثم الخزعلی در گفت‌وگو با خبرگزاری المعلومه عراق هشدار داد که با انتصاب هاکان فیدان، مدیر سرویس اطلاعات ترکیه به عنوان وزیر خارجه این کشور، مداخله‌های ترکیه در امور امنیتی و سیاسی عراق افزایش خواهد یافت. الخزعلی اظهار کرد: «مداخله ترکیه در امور داخلی عراق در مرحله آتی به ویژه در حوزه سیاسی و به دلیل بلندپروازی‌ها و استراتژی آنکارا در مورد پروژه راه توسعه به شکلی آرام افزایش خواهد یافت.» او افزود: «ترکیه در این دوره به دلیل تلاش‌هایش برای تحقق پروژه راه توسعه به دنبال مداخله علنی نیست و به همین دلیل نمی‌خواهد تنش‌هایی در روابطش با دولت عراق به وجود بیاید اما با این حال ترکیه اقدامات امنیتی و سیاسی را به صورتی غیرعلنی خواهد داشت.»